

4 (1985) Nr. 1

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1985 Nr. 41

A. TITEL

*Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de
Bondsrepubliek Duitsland inzake de wederzijdse beveiliging van
geclassificeerde gegevens;
's-Gravenhage, 4 maart 1985*

B. TEKST**Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland inzake de wederzijdse beveiliging van geclassificeerde gegevens**

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden
en

de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland,

geleid door de wens de beveiliging te verzekeren van geclassificeerde gegevens die tussen de bevoegde instanties van de twee Staten worden uitgewisseld, of die door Duitse of Nederlandse industriële bedrijven en inrichtingen in het kader van overheidsopdrachten worden overgedragen,

zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1***Begripsbepaling***

Onder geclassificeerde gegevens in de zin van deze Overeenkomst wordt verstaan informatie, documenten en zaken op elk gebied waaraan door of op last van de bevoegde instanties een graad van geheimhouding (classificatie) is toegekend, ongeacht of de overdracht mondeling of schriftelijk, dan wel door de terbeschikkingstelling van zaken plaatsvindt.

Artikel 2***Wederzijdse beveiliging***

(1) De Overeenkomstsluitende Partijen treffen binnen het kader van hun nationale recht alle passende maatregelen ter beveiliging van geclassificeerde gegevens die onder de werking van deze Overeenkomst worden overgedragen of ontstaan als uitvloeisel van een aan enige leverancier gegunde geclassificeerde opdracht. Zij kennen deze gegevens ten minste dezelfde graad van beveiliging toe als voorgeschreven voor de eigen gegevens van dezelfde classificatie. Indien voor geclassificeerde gegevens, afkomstig van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, strengere beveiligingsbepalingen van kracht zijn, passen zij deze toe. De bevoegde instanties van de Overeenkomstsluitende Partijen nemen nota van de bij de andere Partij geldende beveiligingsbepalingen.

(2) De Overeenkomstsluitende Partijen zullen de desbetreffende geclassificeerde gegevens niet zonder de voorafgaande toestemming van

**Abkommen zwischen der Regierung des Königreichs der Niederlande
und der Regierung der Bundesrepublik Deutschland über den
gegenseitigen Schutz von Verschlusssachen**

Die Regierung des Königreichs der Niederlande
und

die Regierung der Bundesrepublik Deutschland –

in dem Wunsch, den Schutz von Verschlusssachen sicherzustellen, die zwischen den zuständigen Behörden beider Staaten ausgetauscht oder die von deutschen oder niederländischen Industrieunternehmen und Einrichtungen im Rahmen von Regierungsaufträgen übermittelt werden –

sind wie folgt übereingekommen:

Artikel 1

Begriffsbestimmung

Unter Verschlusssachen im Sinne dieses Abkommens sind Informationen, Dokumente und Gegenstände aller Art zu verstehen, die von den zuständigen Behörden oder auf ihre Veranlassung in einen Geheimhaltungsgrad eingestuft sind, ohne Rücksicht darauf, ob sie mündlich oder schriftlich oder durch Überlassung von Gegenständen übermittelt werden.

Artikel 2

Gegenseitiger Geheimschutz

(1) Die Vertragsparteien treffen im Rahmen ihres innerstaatlichen Rechts alle geeigneten Maßnahmen zum Schutz von Verschlusssachen, die aufgrund dieses Abkommens übermittelt werden oder bei einem Auftragnehmer im Zusammenhang mit einem Verschlusssachen-Auftrag entstehen. Sie gewähren derartigen Verschlusssachen mindestens den gleichen Geheimschutz, wie er für ihre eigenen Verschlusssachen des entsprechenden Geheimhaltungsgrads vorgeschrieben ist. Wenn für Verschlusssachen der Nordatlantikvertrags-Organisation strengere Sicherheitsbestimmungen gelten, wenden sie diese an. Die zuständigen Behörden der Vertragsparteien nehmen von den bei der anderen Vertragspartei geltenden Sicherheitsbestimmungen Kenntnis.

(2) Die Vertragsparteien werden die betreffenden Verschlusssachen nicht ohne vorherige Zustimmung der Behörde, die die Geheimhaltung

de instantie die tot de classificatie heeft besloten, toegankelijk maken voor derde landen en deze uitsluitend voor het aangegeven doel gebruiken. In het bijzonder mag slechts die personen toegang worden verleend tot geclassificeerde gegevens die daarvan uit hoofde van hun functie noodzakelijkerwijs kennis dienen te nemen en daartoe gemachtigd zijn op grond van het voorgeschreven veiligheidsonderzoek, dat ten minste even diepgaand dient te zijn als wordt vereist voor toegang tot de eigen, nationaal geclassificeerde gegevens. De bevoegde instanties kunnen ten aanzien van een nauwkeurig omschreven voornemen – in algemene zin of met zekere beperkingen – overeenkomen, dat de desbetreffende geclassificeerde gegevens zonder de voorafgaande toestemming van de instantie, die tot de classificatie heeft besloten, niet toegankelijk worden gemaakt voor burgers van derde landen.

(3) De Overeenkomstsluitende Partijen dragen binnen hun grondgebied zorg voor de naleving van de beveiligingsbepalingen.

Artikel 3

Voorbereiding van een geclassificeerde opdracht

(1) De ter zake voor de opdrachtgever tot handelen bevoegde instantie stelt de bevoegde instantie van de andere Overeenkomstsluitende Partij tijdig op de hoogte van haar voornemen een geclassificeerde opdracht te plaatsen, zulks onder vermelding van de potentiële leverancier, het goed waarop de order betrekking heeft en de te beveiligen delen daarvan, alsmede de hoogste classificatie die aan deze delen is toegekend.

(2) De ter zake voor de leverancier tot handelen bevoegde instantie stelt de bevoegde instantie van de andere Overeenkomstsluitende Partij ervan op de hoogte dat de vereiste beveiligingsmaatregelen bij de leverancier zijn getroffen, dan wel tijdig kunnen worden verwezenlijkt.

Artikel 4

Uitvoering van een geclassificeerde opdracht

(1) De ter zake voor de opdrachtgever tot handelen bevoegde instantie draagt er zorg voor dat aan ieder geclassificeerd gegeven dat in het kader van de opdracht wordt overgedragen of daardoor ontstaat, een classificatie wordt toegekend en verschaft, in de vorm van een lijst, de ter zake voor de leverancier tot handelen bevoegde instantie een overzicht van de beveiligingsclassificaties van elk van de geclassificeerde gegevens. Te zelfder tijd deelt deze de ter zake voor de leverancier tot handelen bevoegde instantie mede dat de leverancier zich jegens de opdrachtgever heeft verplicht de hem toevertrouwde geclassificeerde

veranlaßt hat, Drittländern zugänglich machen, und sie werden sie ausschließlich für den angegebenen Zweck verwenden. Die Verschlusssachen dürfen insbesondere nur Personen zugänglich gemacht werden, die notwendigerweise aus dienstlichen Gründen von ihnen Kenntnis erhalten müssen und die dazu aufgrund der vorgeschriebenen Sicherheitsprüfung, die zumindest ebenso gründlich sein muß wie die für den Zugang zu eigenen nationalen Verschlusssachen, ermächtigt sind. Die zuständigen Behörden können für ein genau bezeichnetes Vorhaben – allgemein oder mit gewissen Einschränkungen – vereinbaren, daß die betreffenden Verschlusssachen ohne vorherige Zustimmung der Behörde, die die Geheimhaltung veranlaßt hat, Bürgern von Drittländern nicht zugänglich gemacht werden.

(3) Die Vertragsparteien sorgen innerhalb ihres Hoheitsgebiets für die Einhaltung der Sicherheitsbestimmungen.

Artikel 3

Vorbereitung von Verschlusssachen-Aufträgen

(1) Die für den Auftraggeber zuständige Behörde unterrichtet die zuständige Behörde der anderen Vertragspartei rechtzeitig über die von ihr beabsichtigte Vergabe eines Verschlusssachen-Auftrags unter Angabe des in Aussicht genommenen Auftragnehmers, des Auftragsgegenstandes und der geheimschutzbedürftigen Teile sowie des höchsten Geheimhaltungsgrads, in den diese Teile eingestuft sind.

(2) Die für den Auftragnehmer zuständige Behörde teilt der zuständigen Behörde der anderen Vertragspartei mit, daß beim Auftragnehmer die erforderlichen Sicherheitsmaßnahmen getroffen worden sind bzw. rechtzeitig getroffen werden können.

Artikel 4

Durchführung von Verschlusssachen-Aufträgen

(1) Die für den Auftraggeber zuständige Behörde veranlaßt, daß jede Verschlusssache, die im Rahmen des Auftrags übermittelt wird oder entsteht, einen Geheimhaltungsgrad erhält; sie übermittelt der für den Auftragnehmer zuständigen Behörde in Form einer Liste eine Übersicht über die Geheimhaltungsgrade aller Verschlusssachen. Gleichzeitig teilt sie der für den Auftragnehmer zuständigen Behörde mit, daß sich der Auftragnehmer gegenüber dem Auftraggeber verpflichtet hat, die ihm anvertrauten Verschlusssachen gemäß den Sicherheitsbestimmungen seines eigenen Landes zu behandeln und den zuständigen Behörden

gegevens overeenkomstig de beveiligingsbepalingen van zijn eigen land te zullen behandelen en de bevoegde instanties van zijn land de daarvoor vereiste verklaringen te zullen verschaffen (beveiligingsclausule).

(2) De ter zake voor de leverancier tot handelen bevoegde instantie bevestigt schriftelijk de ontvangst van de verstrekte lijst van classificaties van de geheim te houden gegevens en doet de leverancier de lijst toekomen. Deze instantie ziet erop toe dat de geclassificeerde gegevens, zoals deze voorkomen op de classificatielijst, door de leverancier worden beveiligd overeenkomstig de ter zake geldende beveiligingsbepalingen van zijn land.

(3) Voor zover de onderuitbesteding van geclassificeerde opdrachten door de ter zake voor de opdrachtgever tot handelen bevoegde instantie is toegestaan, is het in het eerste en tweede lid gestelde van overeenkomstige toepassing.

(4) De Overeenkomstsluitende Partijen dragen er zorg voor dat eerst dan met de uitvoering van de aan beveiliging onderworpen onderdelen van de geclassificeerde opdracht wordt aangevangen, wanneer de ter zake voor de leverancier bevoegde instantie heeft bevestigd dat de vereiste beveiligingsmaatregelen bij de leverancier zijn getroffen.

Artikel 5

Het aangeven van de classificaties

(1) De overgedragen geclassificeerde gegevens worden door of in opdracht van de bevoegde instantie van het ontvangende land bovendien voorzien van een aanduiding van de overeenkomende nationale classificatie. De overeenkomende classificaties zijn:

Bondsrepubliek Duitsland

STRENG GEHEIM
GEHEIM
VS-VERTRAULICH

VS-NUR FÜR DEN DIENST-
GEBRAUCH

Koninkrijk der Nederlanden

ZEER GEHEIM
GEHEIM
VERTROUWELIJK/CONFIDENTIEEL
DIENSTGEHEIM

(2) De verplichting een aanduiding van de classificatie aan te brengen, geldt ook voor geclassificeerde gegevens die bij de ontvanger ontstaan ten gevolge van de uitvoering van geclassificeerde opdrachten, dan wel geclassificeerde gegevens die daarbij worden gereproduceerd.

(3) Voor zaken waarvan geheimhouding noodzakelijk wordt geacht om redenen anders dan in deze Overeenkomst bedoeld (b.v. fabrieks- en bedrijfsgeheimen), moet een van de voorgaande aanduidingen duidelijk afwijkende aanduiding worden gebruikt.

seines Landes die dafür erforderlichen Erklärungen abzugeben (Geheimhaltungsklausel).

(2) Die für den Auftragnehmer zuständige Behörde bestätigt schriftlich den Empfang der ihr übermittelten Liste der Geheimhaltungsgrade der Verschlusssachen und leitet sie an den Auftragnehmer weiter. Diese Behörde veranlaßt, daß beim Auftragnehmer die in der Liste mit den Geheimhaltungsgraden aufgeführten Verschlusssachen entsprechend den hierfür in seinem Land geltenden Sicherheitsbestimmungen behandelt werden.

(3) Soweit die für den Auftraggeber zuständige Behörde die Vergabe von Verschlusssachen-Unteraufträgen zuläßt, gelten Absatz 1 und Absatz 2 entsprechend.

(4) Die Vertragsparteien sorgen dafür, daß mit der Durchführung der geheimhaltungsbefürchteten Teile eines Verschlusssachen-Auftrags erst dann begonnen wird, wenn die für den Auftragnehmer zuständige Behörde bestätigt hat, daß die erforderlichen Sicherheitsmaßnahmen beim Auftragnehmer getroffen worden sind.

Artikel 5

Kennzeichnung

(1) Die übermittelten Verschlusssachen werden von der zuständigen Behörde des Empfangsstaates oder auf ihre Veranlassung zusätzlich mit dem entsprechenden nationalen Geheimhaltungsgrad gekennzeichnet. Die entsprechenden Geheimhaltungsgrade sind:

<i>Bundesrepublik Deutschland</i>	<i>Königreich der Niederlande</i>
STRENG GEHEIM	ZEER GEHEIM
GEHEIM	GEHEIM
VS-VERTRAULICH	VERTROUWELIJK/CONFIDENTIEEL
VS-NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH	DIENSTGEHEIM

(2) Diese Kennzeichnungspflicht gilt auch für Verschlusssachen, die bei dem Empfänger im Zusammenhang mit der Durchführung von Verschlusssachen-Aufträgen entstehen, oder für Verschlusssachen, die dabei vervielfältigt werden.

(3) Für Angelegenheiten, deren Geheimhaltung aus anderen als den in diesem Abkommen bezeichneten Gründen für erforderlich gehalten wird (z.B. Betriebs-, Firmengeheimnisse), ist eine Kennzeichnung zu verwenden, die sich von den vorgenannten Geheimhaltungsgraden deutlich unterscheidet.

(4) In het ontvangende land vindt wijziging of opheffing van een classificatie uitsluitend plaats op verzoek van de bevoegde instantie van het land van oorsprong. De bevoegde instantie van het land van oorsprong stelt de bevoegde instantie van het ontvangende land zes weken van tevoren op de hoogte van haar voornemen een classificatie te wijzigen, dan wel op te heffen.

Artikel 6

Overbrenging van geclassificeerde gegevens

(1) In de regel vindt het vervoer van geclassificeerde gegevens van het ene land naar het andere land plaats per diplomatieke of militaire koerier. De bevoegde instantie bevestigt de ontvangst en draagt zorg voor veilige doorzending naar de geadresseerde.

(2) De bevoegde instanties kunnen ten aanzien van een nauwkeurig omschreven voornemen – in algemene zin of met zekere beperkingen – overeenkomen dat als GEHEIM of lager geclassificeerde gegevens op andere wijze dan per diplomatieke koerier mogen worden overgebracht; dit in gevallen waarin vasthouden aan het vervoer per koerier het vervoer van een goed, dan wel de uitvoering van een opdracht te zeer zou vertragen of te zeer zou bemoeilijken. In dergelijke gevallen is vereist dat:

– de persoon die de geclassificeerde gegevens vervoert tot kennisneming van de inhoud van overeenkomstig geclassificeerde gegevens is gemachtigd;

– bij de verzendende instelling een lijst van de verzonden geclassificeerde gegevens berust; één exemplaar van deze lijst moet de ontvanger worden overhandigd ter doorzending naar de bevoegde instantie;

– de geclassificeerde gegevens volgens de voorschriften voor binnenlandse verzending zijn verpakt;

– de overdracht van de geclassificeerde gegevens tegen afgifte van een ontvangstbewijs geschiedt.

De vanwege de verzendende instelling bevoegde veiligheidsautoriteit geeft een koerierspas af, die de met het vervoer belaste persoon bij zich dient te dragen.

(3) In geval van verzending van geclassificeerde gegevens van aanmerkelijke omvang bepalen de bevoegde instantie, per geval de wijze waarop het vervoer zal plaatsvinden, de wijze waarop het ter beveiliging zal worden begeleid, alsmede de route van het vervoer.

Artikel 7

Bezoekregeling

(1) Slechts met voorafgaande toestemming van de bevoegde instantie

(4) Geheimhaltungsgrade werden im Empfangsstaat nur auf Ersuchen der zuständigen Behörde des Ursprungsstaates geändert oder aufgehoben. Die zuständige Behörde des Ursprungsstaates unterrichtet die zuständige Behörde des Empfangsstaates sechs Wochen im voraus von ihrer Absicht, einen Geheimhaltungsgrad zu ändern oder aufzuheben.

Artikel 6

Übermittlung von Verschlusssachen

(1) In der Regel werden Verschlusssachen von dem einen Staat in den anderen Staat durch diplomatischen oder militärischen Kurierdienst befördert. Die zuständige Behörde bestätigt den Empfang und sorgt für sichere Weiterleitung an den Empfänger.

(2) Die zuständigen Behörden können für ein genau bezeichnetes Vorhaben – allgemein oder mit gewissen Einschränkungen – vereinbaren, daß Verschlusssachen bis einschließlich des Geheimhaltungsgrads GEHEIM abweichend vom diplomatischen Kurierweg befördert werden dürfen, und zwar in den Fällen, in denen die Einhaltung des Kurierweges die Beförderung eines Gegenstandes oder die Ausführung eines Auftrags übermäßig verzögern oder unangemessen erschweren würde. In diesen Fällen muß

die befördernde Person zum Zugang zu Verschlusssachen des entsprechenden Geheimhaltungsgrades ermächtigt sein,

bei der versendenden Stelle ein Verzeichnis der beförderten Verschlusssachen verbleiben; ein Exemplar dieses Verzeichnisses ist dem Empfänger zur Weiterleitung an die zuständige Behörde zu übergeben,

die Verschlusssache nach den für die Inlandsbeförderung geltenden Bestimmungen verpackt sein,

die Übergabe der Verschlusssachen gegen Empfangsbescheinigung erfolgen.

Die für die versendende Stelle zuständige Sicherheitsbehörde stellt einen Kurierausweis aus, den die mit der Beförderung beauftragte Person mit sich führen muß.

(3) Bei der Beförderung von Verschlusssachen erheblichen Umfangs entscheiden die zuständigen Behörden in jedem Einzelfall über Transportart, Transportweg und Art des Begleitschutzes.

Artikel 7

Besuchsregelung

(1) Besuchern aus dem einen Staat wird in dem anderen Staat der

van het te bezoeken land worden bezoekers uit het andere land toegelaten tot geclassificeerde gegevens, dan wel inrichtingen waar aan geclassificeerde gegevens wordt gewerkt. Toestemming wordt uitsluitend verleend aan personen die gemachtigd zijn om van de betreffende geclassificeerde gegevens kennis te nemen.

(2) Een voorgenomen bezoek dient ten minste vier weken vóór het begin van het bezoek door tussenkomst van de bevoegde instantie van het uitzendende land te worden aangemeld bij de bevoegde instantie van het te bezoeken land. De aanmelding dient de personalia van de bezoeker, het niveau van zijn beveiligingsmachtiging, de te bezoeken instelling, alsmede doel en tijdstip van het bezoek aan te geven.

(3) De bevoegde instanties kunnen met wederzijds goedvinden toestemming verlenen voor bezoeken gedurende een tijdvak van ten hoogste twaalf maanden.

Artikel 8

Compromittering

(1) Inbreuken op de beveiligingsregels waarbij compromittering niet uitgesloten moet worden geacht, wordt vermoed of is vastgesteld, moeten onverwijld aan de andere Overeenkomstsluitende Partij worden medegedeeld.

(2) Het onderzoek en de vervolging van inbreuken op de beveiligingsregels geschieden overeenkomstig de nationale voorschriften door de bevoegde instanties en de rechterlijke instanties van de Staat waar de inbreuken gepleegd zijn.

Artikel 9

Beveiligingskosten

De door de bevoegde instanties gemaakte kosten voor de uitvoering van beveiligingsmaatregelen worden niet verrekend tussen de Overeenkomstsluitende Partijen.

Artikel 10

Bevoegde instanties

De binnen beide Staten bevoegde instanties in de zin van deze Overeenkomst worden door of namens beide Regeringen afzonderlijk aangegeven.

Zugang zu Verschlusssachen sowie zu Einrichtungen, in denen an Verschlusssachen gearbeitet wird, nur mit vorheriger Erlaubnis der zuständigen Behörde des zu besuchenden Staates gewährt. Die Besuchserlaubnis wird nur Personen erteilt, die zum Zugang zu den betreffenden Verschlusssachen ermächtigt sind.

(2) Ein Besuch ist mindestens vier Wochen vor seinem Beginn über die zuständige Behörde des entsendenden Staates bei der zuständigen Behörde des zu besuchenden Staates anzumelden. In der Anmeldung sind die Personalien des Besuchers, der Umfang der Ermächtigung, die zu besuchende Stelle sowie Zweck und Zeitpunkt des Besuchs anzugeben.

(3) Die zuständigen Behörden können in beiderseitigem Einverständnis die Besuchserlaubnis für einen bestimmten Zeitraum erteilen, der jedoch zwölf Monate nicht überschreiten darf.

Artikel 8

Sicherheitsverstöße

(1) Sicherheitsverstöße, bei denen eine Preisgabe nicht auszuschließen ist, vermutet oder festgestellt wird, sind der anderen Vertragspartei unverzüglich mitzuteilen.

(2) Sicherheitsverstöße werden von den zuständigen Behörden und Gerichten des Staates, in dem sie begangen werden, nach den nationalen Vorschriften untersucht und verfolgt.

Artikel 9

Sicherheitskosten

Die den zuständigen Behörden bei der Durchführung von Sicherheitsmaßnahmen entstehenden Kosten werden zwischen den Vertragsparteien nicht verrechnet.

Artikel 10

Zuständige Behörden

Die in den beiden Staaten zuständigen Behörden im Sinne dieses Abkommens werden von beiden Regierungen oder in deren Auftrag gesondert benannt.

Artikel 11

Relatie tot andere overeenkomsten

Overeenkomsten die tussen beide Overeenkomstsluitende Partijen bestaan en waarbij de beveiliging van geclassificeerde gegevens wordt geregeld, blijven van kracht, voor zover zij niet strijdig zijn met deze Overeenkomst.

Artikel 12

Inwerkingtreding van de Overeenkomst

Deze Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand, volgend op de datum waarop beide Overeenkomstsluitende Partijen elkaar schriftelijk hebben medegedeeld, dat aan de constitutioneel vereiste procedures voor de inwerkingtreding van de Overeenkomst is voldaan.

Artikel 13

Toepassing van de Overeenkomst

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, geldt de Overeenkomst slechts voor het Rijk in Europa.

Artikel 14

Berlijn-clausule

Deze Overeenkomst is ook verbindend voor het land Berlijn – onder voorbehoud van de rechten en verantwoordelijkheden van de Franse Republiek, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland en de Verenigde Staten van Amerika met inbegrip van die welke zij op het gebied van de veiligheid, de ontwapening en de demilitarisering hebben – voor zover de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland niet binnen een termijn van drie maanden na de inwerkingtreding van de Overeenkomst tegenover de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden het tegendeel verklaart.

Artikel 15

Opzegging van de Overeenkomst

Beide Overeenkomstsluitende Partijen kunnen deze Overeenkomst schriftelijk opzeggen, met inachtneming van een termijn van zes maanden. In geval van opzegging dient de behandeling van de geclassificeerde

Artikel 11

Verhältnis zu anderen Übereinkünften

Zwischen den beiden Vertragsparteien bestehende Übereinkünfte, mit denen der Schutz von Verschlusssachen geregelt wird, gelten fort, soweit sie nicht zu diesem Abkommen im Widerspruch stehen.

Artikel 12

Inkrafttreten des Abkommens

Dieses Abkommen tritt am ersten Tag des zweiten Monats nach dem Tage in Kraft, an dem beide Vertragsparteien einander schriftlich mitgeteilt haben, daß die verfassungsrechtlichen Voraussetzungen für das Inkrafttreten des Abkommens erfüllt sind.

Artikel 13

Geltungsbereich des Abkommens

Dieses Abkommen gilt hinsichtlich des Königreichs der Niederlande nur für den in Europa gelegenen Teil des Königreichs.

Artikel 14

Berlin-Klausel

Dieses Abkommen gilt auch für das Land Berlin – vorbehaltlich der Rechte und Verantwortlichkeiten der Französischen Republik, des Vereinigten Königreichs Großbritannien und Nordirland und der Vereinigten Staaten von Amerika, einschließlich derer, die ihnen auf dem Gebiet der Sicherheit, Abrüstung und Entmilitarisierung zustehen –, sofern nicht die Regierung der Bundesrepublik Deutschland gegenüber der Regierung des Königreichs der Niederlande innerhalb von drei Monaten nach Inkrafttreten des Abkommens eine gegenteilige Erklärung abgibt.

Artikel 15

Kündigung des Abkommens

Jede Vertragspartei kann dieses Abkommen unter Einhaltung einer Frist von sechs Monaten schriftlich kündigen.

Im Falle einer Kündigung sind die aufgrund dieses Abkommens über-

gegevens die op grond van deze Overeenkomst werden overgedragen, of die bij de leverancier zijn ontstaan, overeenkomstig het in deze Overeenkomst bepaalde te blijven geschieden.

GEDAAN te 's-Gravenhage, op 4 maart 1985, in twee originele exemplaren, elk in de Nederlandse en de Duitse taal, beide teksten zijnde gelijkelijk authentiek.

Voor de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden,
(w.g.) H. VAN DEN BROEK

Voor de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland,
(w.g.) OTTO GABLENTZ

mittelten oder beim Auftragnehmer entstandenen Verschlußsachen weiterhin nach den Bestimmungen dieses Abkommens zu behandeln.

GESCHEHEN zu Den Haag am 4. März 1985 in zwei Urschriften, jede in deutscher und niederländischer Sprache, wobei jeder Wortlaut gleichermaßen verbindlich ist.

Für die Regierung des Königreichs der Niederlande,
(gez.) H. VAN DEN BROEK

Für die Regierung der Bundesrepublik Deutschland,
(gez.) OTTO GABLENTZ

D. PARLEMENT

De Overeenkomst behoeft ingevolge artikel 91, eerste lid, van de Grondwet de goedkeuring van de Staten-Generaal alvorens het Koninkrijk aan de Overeenkomst kan worden gebonden.

G. INWERKINGTREDING

De bepalingen van de Overeenkomst zullen ingevolge artikel 12 in werking treden op de eerste dag van de tweede maand, volgend op de datum waarop beide Overeenkomstsluitende Partijen elkaar schriftelijk hebben medegedeeld dat aan de constitutioneel vereiste procedures voor de inwerkingtreding van de Overeenkomst is voldaan.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal de Overeenkomst ingevolge artikel 13 alleen voor Nederland gelden.

J. GEGEVENS

De Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, welke Organisatie in artikel 2, eerste lid, van de Overeenkomst wordt genoemd, is opgericht bij het op 4 april 1949 te Washington tot stand gekomen Noord-Atlantisch Verdrag. De Engelse en de Franse tekst van het Verdrag en de vertaling zijn geplaatst in *Stb.* J 355. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1982, 104.

Uitgegeven de eerste april 1985.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

H. VAN DEN BROEK